

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Statera Libelli Famosi, Cui Titulus La Morale relachée
fortement soutenue Par Monseigneur L'Archeveque De
Malines**

Fontaine, Jacques

[S.l.], [1692]

Caput VII. Expenditur Paragraphus 6 de Communione sacrilegâ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39034

ifices fidem circa factum, quod voces illæ
sint in libro Jansenii; sed quod sententiæ il-
lius libri sint hæreticæ, quod propositiones,
quas in famoso volumine oculis ipsi nostris
intuemur, sensum ibi faciant hæreticum,
quem præ se ferunt propositiones constitu-
tione Pontificia comprehensæ. Hæreses au-
tem, quæ propositionibus, & libro Jansenii
continentur, non percipiuntur oculis, nec
nisi revelatione divinâ, quam nobis Pontifi-
cia definitio citra erroris periculum declarat,
à nobis deteguntur.

Quæ cum ita sint, meritò hoc caput con-
cludo dicendo quod à me satis luculentè pro-
batum est, te criminationem instaurasse ut
ineptum Dialecticæ Tironem, profecutum
esse ut infamen calumniatorem, terminasse
ut notorium Jansenistam.

C A P U T V I I.

*Expenditur Paragraphus 6 de Com-
munionem sacrilegâ.*

Obsoletæ illius Thesios à quadraginta
tribus annis defensæ propositio erat
hæc: Impletur præceptum Christi sicut Baptismo,
ita & Communionem sacrilegâ, affinis ut patet,

huic 55 ab Innoc. XI proscriptæ : *Præcepto communionis annuæ satisfit per sacrilegam corporis Domini manducationem.* Discrimen inter utramque præcipuum est , quod prima agat de præcepto Christi , quale est de sumendo viatico , 2. de præcepto Ecclesiæ. Hic Adversarius aërem verberat , multum vociferatur , multa , more suo , splendide mentitus , artem calumniandi ubique professus. Non minus Sancta sunt , non minus intemeratè servanda , minus etiam dispensationi obnoxia præcepta Christi , quàm Ecclesiæ. Dispositionem Christus ad communicandum non minorem exigit , quam Ecclesia. Usquamne hoc à me negatum ? Numquid & disertissimè affirmavi sapius , Christum prærequirere statum gratiæ ? Ubinam autem asserui , calumniator impudentissime , quod mihi imponis pag. 30. *Satisfieri præcepto Christi per communionem sacrilegam ?* Dixi non semel , propositionem esse damnatæ affinem , imò & post decretum Innocentii periculosa esse , non semel indicavi licèt negaverim esse prorsus eandem sicut jacet , aut in sensu Autoris condemnatam. Alterum probavi , propositionum collatis inter se terminis : alterum ex ipso Innocentii Decreto , in nullius Autoris sensu articulos feriente , sed *sicut jacent.* Neutra pro-

propositio statuebat, non peccari gravissimo sacrilegii peccato, quotiescumque sine dispositione debita communicatur: neutra inficiabatur quòd gravius delictum sit communio sacrilega, quàm communionis, sive à Christo, sive ab Ecclesia imperatæ omissio, quamvis ab imperitis ita nata sit accipi enuntiatio utraque & hoc sensu perniciofa in praxi, si quis nolens debitam animi adhibere dispositionem, in peccato mortali communicaret, ut præcepto saltem inadæquatè satisfaceret.

Sensus Theologorum, qui propositionem 55 ante Innoc. XI. Decretum defenderant, erat quòd, qui in Paschate communicarat sacrilegè, non teneretur eodem anno communionem repetere, vi præcepti Ecclesiastici, cum, ut ipsi supponebant, Ecclesia tantum præcipiat actus externos, & indirectè internos illos, qui ad moralem actionem requiruntur, non autem actus alios & dispositiones, sine quibus actio esse potest libera, & humana. Similiter sensus Patris de Scildere in Thesi controversa erat, quod, licèt viatico munitus sacrilegè, defectu debitè dispositionis, deliquerit gravissimè contrà præceptum Christi, qui, ut per Apostolum suum declarat, probari prius hominem vult; alioquin non dijudicantem corpus Domini, ju-

dicium sibi manducare, & bibere pronuntiat; sensus, inquam, Præsidis erat, quod is tamen non teneatur in eodem mortis articulo viaticum repetere. Rationem dabat à priori quidem, quòd verè sumpserit Sacramentum, cujus fructum probabiliter recepturus sit, sublato obice: sicut baptismus sacrilegè susceptus, verè Sacramentum est, & sublato obice reviviscens: neque tenetur illum iterare extinctà jam illius Sacramenti suscipiendi obligatione quamvis per susceptionem nefariam: imò iterari non potest. Argumentum verò à posteriori petebat ex praxi Ecclesiæ, quæ tum temporis viaticum non conferebat his eodem die, licèt quis prius sumpsisset sacrilegè.

Verùm post Decretum Innocentii XI, quamvis propositio 55 in nullius determinatè Autoris sensu proscripta sit, tamen, quæ propria est Anti-Jansenistarum erga Sedem Apostolicam reverentia, si quem offendunt poenitentem, qui sacrilegè in Paschate communicaverit, monent eum de iterandâ communionem, ut præcepto Ecclesiæ fiat satis. Ais idem præstandum in Articulo mortis, iterandam etiam eodem die communionem, si prior fuerit sacrilega: idem meo quoque iudicio præstandum est, si communionem sacrilegâ

Iegâ obligatio sumendi viatici extincta non sit, urgere enim tunc pergit præceptum Christi quod, cum possit, impleri debet quamvis eodem die, imò & eadem horâ, si moribundum serio pœniteat sacrilegii, aliorumque criminum quibus tenebatur obstrictus neque mors diuturniorem moram patiatur.

Quæro tamen ex te, Domine Prior, an sententiam, quæ cum Autore Theses, ejusque olim defendente Perillustri Humberto Guilielmo à Præcipiano statueret, non esse iterandum eodem die viaticum ingruente morte etiam si prius susceptum fuerit sacrilegè, tam clarè damnatam censeas in propositione 55 inter 65, ut nefas sit de eo dubitare? Si ais, nescio an multos tibi suffragantes producturus sis, nec planè scio, an Confessariorum, & Parochorum, maximè rigoristarum praxis sit. Atqui, ut ex ipsa Thesi liquet, nihil amplius volebat præses, nihil ejus defendens; ergo minimè temerarius est, neque erga Apostolicam Sedem irreverens, qui non vult admittere, quòd sensus illorum clarè damnatus sit in propositione 55.

Si verò non clarè damnatus sit sensus Professoris, & discipuli, neque propositio eorum formalis clarè damnata est. Quid enim,

Do-

Domine Prior , an in tuâ , seu Theologia
 seu Philosophia , si alterutram saltem à limine
 salutaveris , eadem censetur propositio for-
 maliter , ubicumque eadem voces reperiu-
 tur , iidem termini materiales , sed sensu dis-
 pari ? Nonne vos strenuè negatis propositio-
 nem primam inter damnatas esse Jansenii ,
 quia termini quidem omnes materiales & eo-
 dem ordine reperiuntur in Jansenio , non
 tamen , si vobis credimus , eo sensu , quo dam-
 natam , & hæreticam propositionem faciunt
 in Decretis Innocentii X. & Alexandri VII ?
 Quid ni igitur exemplo vestro negare nobis
 liceat propositionem Thesios eandem forma-
 liter , adeoque eandem simpliciter & abso-
 lutè esse cum damnatâ , etiamsi omnes ma-
 teriales terminos eosdem esse supposueris ,
 quod etiam falsum est ? Et quidem paulò
 majore jure id à nobis negabitur , quàm à
 vobis ; nam & Jansenii verba eadem sunt ,
 quæ propositionis primæ , & testatur Pontifex
 constitutione maximè solenni , ac plurimis
 dein subsecutis Brevibus Apostolicis eundem
 sensum esse quem in Augustino Jansenii hæc
 verba faciunt , & quem suprema autoritate
 configit. Nihil simile declaravit Innocentius
 XI de sensu ab autoribus intento circa pro-
 positiones 65.

Quis

Quis igitur satis miretur hunc tuum, emen-
tite Prior, stuporem atque inverecundiam, dum
negare audes ullam ex quinque famosis pro-
positionibus esse Jansenii, quidquid Roma-
ni Pontifices definierint, & jurejurando af-
firmandum decernant, nec tamen dubitas
propositionem 55 in nullius determinatè Au-
thoris sensu damnatam, adscribere Illustris-
simo Archi-Episcopo, imò & Archi-Epis-
copum & Casuistas passim damnatos pro-
clamare pag: 33? Quid si Jansenium à Ponti-
ficibus damnatum asseruero? Omnium
Neo-Augustinianorum animos concitabo.
At Casuistas, at Archi-Episcopum damna-
tioni subicere sine piaculo licet novæ cha-
ritatis præconibus.

Vides, Domine Prior, ineptas esse de-
clamations omnes, quibus in me tanquam
omnis pietatis, & Religionis everforem de-
baccharis; Vides inanes esse, & stolidas ra-
tiones tuas, ad fascinandos rudes, & mu-
lierculas, non ad persuadendum aliquid vi-
ro utcumque Theologo compositas. Præ-
cipua est hæc: non audet Oropega affir-
mare, quod satisfiat præcepto Ecclesiæ per
Communionem sacrilegam, quia Innocen-
tius III in Concilio Lateranensi præcepit,
ut *omnis utriusque sexûs fidelis postquam ad annos*
dis-

discretionis pervenerit , semel saltem in anno confiteatur SUSCIPIENS REVERENTER , ad minus in Pascha eucharistiam. Et tamen asserit satisfieri præcepto Christi per Communionem sacrilegam.

Contra , non satisfieri affirmavi terminis maximè dilucidis ; quia peccatur gravissimè adversus præceptum Christi , non tantum susceptionem Sacramenti imperans , sed dignam & præmissâ dispositione debitâ. Ita scripsi in Confutatione Anonymi , ita in Epistolis ad Illustrissimum Intermarium , & nunc repeto. Ubi autem docui unquam oppositum ? An cum negavi certò ac clarissimè definitum esse quod viaticum , sacrilegè susceptum iterari debeat eodem die ? Aliud à me dictum non reperies. Calumnia itaque quam sæpe repetis prorsus manifesta est.

Audi Lector Patheticam viri hujus admodum Religiosi exclamationem , in quam prorumpit pag. 28. *Ne faut-il pas avoir le cœur, & l'esprit étrangement corrompus , pour trouver mauvais , qu'on se soit plaint , qu'un Archeveque ait soutenu une doctrine qui doit blesser tous ceux qui ont quelque sentiment de piété. An non oportet hominem animi & ingenii esse maximè perversi , qui aggré ferat , nos conquestos esse quod*

Ar.

Archi-Episcopus defenderit doctrinam quæ non potest non offendere omnes qui scintillam habeant pietatis.

Necessè scilicet fuit Thesim à quadraginta, & amplius annis oblitteratam è tenebris eruere, eamque apud imperitos in libellis vernaculis, foedissimis coloribus adumbrare, ut Archi-Episcopus, ejus in Theologiæ Tirocinio olim Defensor, tanquam Ecclesiæ pestis, & pietatis omnis, ac Religionis destructor traducatur. Integerrium profectò vitæ, scelerisque singulariter purum esse oportet Archi-Episcopum, cum, ut, quo eum apud plebem in invidiam vocent, nihil reperiant in tam pro-
 vecta atate, nihil in tot rebus gestis, nihil in tot muniis amplissimis, ac dignitatibus quod ullâ veritatis specie ei valeant ob-
 jicere, præter Thesim, quam ex Professoris præscripto adolescens semel pro exerci-
 tio Scholastico defendit. Neque ea Thesis, ut ex Confutatione Anonymi, ex Episto-
 lis sex ad Internuntium, & præsentì Tra-
 ctatu perspicuum est, quidquam magnope-
 rè continebat quod non esset receptis pas-
 sim illo tempore principiis conforme. Ne-
 què Professor ille inter laxioris Ethicæ Pa-
 tronos, sed potius inter Rigoristas illius
 tem-

temporis , utpote nullâ nisi majore probabilitate contentus numerabatur.

Suppone tamen inter positiones innumeras , quibus amplissimæ , libri instar , Theses abundabant , unam dein post triginta annorum intervallum fuisse condemnatam ; Estne operæ pretium propterea libellos infames conscribere adversus Archi-Episcopum , ut propositio illa palam ei exprobre- tur libellis vernaculis , quibus apud infimam plebem ejus fama denigretur , & quos ipsi Sæculares Magistratus non leviori dignos supplicio judicaverint , quàm publicâ per carnificem exustione ?

Ex eo autem vel maximè præditur per- versa calumniandi libido , quòd propositio propter quam tot exclamationibus , tot in- vectivis indulgent , sit ea , quam tradidere omnium Ordinum Theologi Doctrinâ , ac pietate maximè illustres , ex Doctoribus Lo- vaniensibus præcipui Guilielmus Mercerus , Joannes Wiggers , Joannes Sinnichius , Ge- rardus van Werm , Andreas Laurent , Mi- chaël Paludanus , Guilielmus Tasselon , Gui- lielmus ab Angelis , Jacobus Pontanus , ali- que. An non ineptus accusator censendus es- set qui viros tantos tanquam pietatis , & Re- ligionis hostes propter ejusmodi propositio- nem

nem olim traditam criminaretur? Cur non & hos Anonymus libello suo famoso inferuit? sed causam Archi-Episcopum impugnandi, exagitandi, calumniandi, satis indicat pagina 13 studium vindictæ, propterea quod Archi-Episcopus Jansenianam hæresim non foveat, sed Jansenizantium novitates reprimat, non cœcè sequatur eorum consilia, sed sua ipse præcepta maxime orthodoxa, & Pontificiam auctoritatem asserentia proponat, & efficaciter velit executioni ab omnibus, quâ par est submissione, ac observantiâ mandari.

Non est cur Theologos Antijansenianos per contemptum toties Casuistas voces. Nullus magis putidus Casuista est, quàm factionis vestræ Lovanii Princeps Doctor intrepidus Gummarus Huygens. Vide ejus conferentias tanto Neo-Augustinianorum applausu exceptas: quid continent præter meros casus tam jejune propositos, ut nihil excogitari possit magis siccum, nihil minus complectens eruditionis, vix quidquam præter nudas assertiones, omni destitutas probatione. Si paulò plus casibus studerent Theologi vestri, quàm libris prohibitis, Jansenianis, famosis, non ad obvios casus hærerent quidam animarum Pastores, non tam turpi-

ter hallucinarentur , ut centenis exemplis in rebus uon leuibus , & satis obuiis errare eos compertum est.

Ad præsentem quæstionem in Confutatione addidi Catalogum breuem Theologorum quorundam , qui dici uolunt S. Augustini Discipuli , purioris Ethicæ defensores , reuerà de Jansenismo aliisque Novitatibus suspecti. Non nisi septem paginas , quas accuratè Adversarius numerat , impendi perstringendo eos , quàm potui maxime leniter , & tamen D. Prior de nimia queritur duritie , ac penè de atrocitate. An virorum illorum aliud crimen non sit , quam ut idem persuadere nititur , impugnatio errorum , & perniciosorum dogmatum , quæ tum Societas , tum alii Casuistæ disseminant , decernat Lector ex *Responsione ad ineptam Anonymi comparationem inter Doctrinam Illustrissimam, & Novatorum* , ex libello Gallico D. de Long-val , ex Cornelio à Cranebergh , ex Michael Nolf , Rudolpho ab Amstelbeeck , aliisque rerum hic gestarum , & traditorum dogmatum testibus. Fortè etiam plura brevè alii exhibebunt.

Quid autem in Confutatione cap. 6. ubi de Communionem sacrilegâ , ad quæstionem illam faceret Novatorum Catalogus , & le-

vis castigatio, indicavi in 2 parte difficultatum cap. 3. § 1 formabatur hinc argumentum, ut vocant, ad hominem. Cum enim Rigoristæ, licet non unam ob causam de Jansenismo suspecti, adduci se non patiantur, ut dicant Anathema propositionibus quinque hæreticis, eo sensu, quo damnatae sunt, videlicet sensu Augustini Jansenii, ita immerito ab eis urgeri Archi-Episcopum, qui omnes omnino Constitutiones Pontificis summâ reverentiâ, & sinceritate amplectitur, ut propositionem, quæ in nullius determinatè Authoris sensu à Pontifice proscripta est, Decreto publico detestetur, eo scilicet sensu, quo à Novatoribus adscribitur Societati, quam constat in præsentî quæstione non ducem fuisse, sed sequacem gravissimorum Doctorum ex omni Ordine, etiam ex Universitate Lovaniensi.

Magis quoque à ratione alienum est, quod ab Archi-Episcopo homines inverecundi postulant, ut Decreto publico testetur se nuntium remittere iis opinionibus, quas nulla Pontificis Constitutio, nullum sacrae Congregationis diploma configit, nulla ratio, nulla autoritas scandalosas probat, aut perniciosas. Ita Christus importunos Accusatores, & Hypocritas compri-

mendos esse docuit, modestè singulis sua vitia exprobrando, ut à primo lapide mittendo sibi caveret, qui delicti sibi pariter non levis, fortè, & gravioris esset conscius. Hinc teste Scripturâ omnes se tacitè subducebant unus post alterum, incipiendo à senioribus. Illud Christi exemplum secutus sum, licet similitudo, ut ceteræ passim in quibusdam claudicet, nam Mulier verè fuerat in adulterio deprehensa, nullum Archi-Episcopo crimen impingi potest, nisi à malevolis, & perditissimis Calumniatoribus.

Non immeritò igitur à me exprobrata est zelosis hujus temporis Novatoribus scandalosissima obstinatio in rejiciendis Pontificum Constitutionibus maximè solemnibus, quando tam irreverenter Illustrissimum Archi-Episcopum audent laceffere, doctrinam ei exprobrare, quam in Theologiæ Tirocinio edoctus, post illud nunquam asseruit, præscribere ei decretum, quo non tantum propositionem condemnatæ affinem, sed alias omnes Neo-Augustinianorum principiis non satis conformes publicè detestetur. Tum usurpavi illud Christi Luc: 6. *Quid autem vides festucam in oculo fratris tui: trabem autem, quæ in oculo tuo est, non consideras: aut quomodo potes dicere fratri tuo: frater sine es-*
ciam

etiam festucam de oculo tuo, ipse in oculo tuo trabem non videns? Hypocrita eice primum trabem de oculo tuo, & tunc perspicies, ut educas festucam de oculo fratris tui.

Quando Adversarius hæc frustrà à Christo dicta esse convicerit, fatebor etiam, frustrà à me retortam esse criminationem.

Est & alia gravissimi momenti ratio, obquam damnanda potius fuerit propositio 55. inter 65, quam hæc Thesis, *Impletur præceptum Christi sicut baptismo, ita & communione sacrilegâ.* Cum Theologorum esset, nec paucorum, nec ignobilium sententia, quòd Ecclesia non præcipiat, imò nec præcipere possit actus internos, natum erat fieri, ut quis existimaret per propositionem 55 indicari, quòd Ecclesia internam dispositionem non præcipiat, adeòque dispositionis omissione, in quâ fundatur communio sacrilega, contra præceptum Ecclesiasticum non peccari. Ex propositione Thesis id, ne ab imprudentissimo quidem, colligi potest, cum in eâ agatur, non de præcepto Ecclesiæ, sed tantum Christi, ut ex terminis, quibus nihil potest esse expressius, sit manifestum. Cum enim disertè limitetur Thesis ad præceptum Christi, neque ullus sit qui dubitet, quin Christus imperare potuerit, & reverà sæpius

imperaverit actus internos , nullum erat fundamentum suspicandi , quod Autor Thesios vellet negare præceptam à Christo esse dispositionem debitam.

Alia Thesios particula Autorem liberatâ scandalosi illius , & verè falsissimi sensûs suspitione , cum scilicet additur *sicut baptismo, ita &c.* Quisquamne enim est , qui dubitet , an Christus baptismum præceperit ? Aut nesciat dispositionem ad baptismum à Christo fuisse adultis imperatam ? evidens igitur est , aliud in Thesi non fuisse propugnatum , quàm quòd , sicut baptismus semel sacrilegè propter dispositionis defectum susceptus , iterari non debet , ita nec debeat viaticum sacrilegè susceptum , rursus sumi in eodem mortis periculo ; Qui sensus an etiam damnatus sit , minus perspectum est : certè mihi non placet , quia non satis tutus. Ecce quàm parum amans sim laxioris Ethicæ , qui quantumvis levem damnationis umbram , & quaecumque periculum fugio tam studiosè. Utinam hanc Anti-Jansanistarum erga Decreta Apostolica reverentiam imitari tandem incipiant , qui sanctissimas fidei definitiones hætenus tam protervè , tam irreligiosè , tam impiè , tanto Ecclesiæ scandalo , & certâ , ni resipiscant , animarum suarum perniciæ proculcarunt.

Præ-

Præsenti capiti finem imposueram, cum me accedunt duo è Clero Sacerdotes bonarum partium studiosi. His lucubrationem exhibeo, quâ perlectâ, & suscitatis ex Historia mulieris adulteræ speciebus memoratibus, monent me 1. & obsecrant, ut Anonymum clientem tuum pro merito castigem, quòd Archi-Episcopum ex Brugensi Sede ad Mechliniensem Metropolitanam legitimâ Pontificis autoritate, ex voto Regis Catholici, summâ Orthodoxorum omnium approbatione, solis Jansenianis hæreticis freudentibus, evecum, de spiritualis adulterii crimine postulaverit.

2. Monet illorum alter constare sibi quòd applicatio Historiæ de adulterâ, non futura sit grata Neo-Augustini discipulis, meque de falsitate convincendum testimonio insuperabili. Ad 1. quod attinet, ne doctrinam hîc Archi-Episcopi cum moribus confundam, cumque D. Prior, in quem tota præsens dissertatio conscripta est, adulterii illius spiritualis non meminerit, & innumeris Religiosissimorum Episcoporum exemplis, plurimorum Pontificum approbationibus, hæc praxis satis munita sit, & adversis obtreçantium calumnias satis tuta, videor verba perditurus, si illius integritatem, æquitatemque irreprehen-

hensibilem multis suscepere vindicandam. Sint modò memores stringones nostri dam-
nandos sibi esse præcipuos factionis suæ Episc-
pos Gallos, atque imprimis defunctum nu-
per Tornacensem, prius Convenensem, qui
non tantum Sedem mutarunt, sed & in spi-
rituali illo Rigoristarum adulterio efflarunt
animam. Multò etiam magis damnandos tot
Romanos Pontifices, qui mutationum illa-
rum Autores fuere, vel approbatores, & si
quod sit, crimen tam publicum, tam scan-
dalosum, tam detestabile, nullâ unquam elue-
runt poenitentiâ, numquam retractarunt.

Profectò si crimen sit, illudque Pontifices
agnoverint, non satis fuit, illud occultâ pœ-
nitentiâ expiâsse, debuit etiam ad averten-
dum in posterum ab Ecclesiâ scandalum, pu-
blicè ab iisdem condemnari; alioquin tam
Romani Pontifices, quam inferiores Episc-
copi, contritionis veræ expertes sunt, ad re-
missionem criminum non dispositi, sed im-
poenitentes, reprobi, & aternis certò cru-
ciatibus obnoxii.

His argumentis si quis adversariorum non
contentus, paulò prolixiorẽ à me disser-
tationem requisierit, certamen non refugio,
sed Novatorum turbam ultro laceffo. Interea
viderint ipsi, quid dicendum sit de tot Pasto-
ribus

ribus, maxime Rigoristis, qui ex tenui, & miserâ Parochiâ, vel ad commodum Canonicatum, vel Parochiam pinguiorem, relicta priore sponsâ pauperculâ, tam avidè aspirant, & ubi obtigerit, tam promptè convolant. Nulla-ne hic quoque! spiritualis adulterii species?

Alterum quod de historiâ Adulteræ à me Jansenianis applicatæ indignatione paucis attigerat, explicari mihi distinctius postulabam. Jansenistis, inquebat amicus Sacerdos, Archi-Episcopum urgentibus, ut Decreto publico retractet, quæ olim discipulus didicit in Scholâ Patrum Societatis, respondes, quòd, si Rigoristarum illorum singuli errores suos in terrâ descriptos agnoscerent, ut Judæi adulteræ accusatores sua crimina, brevi unus post alterum incipiendo à senioribus, rubore suffusus, oculis in terram dejectis circumspecturus esset fugam. Atqui, inquit, zelosi nostri ab omni vitio, & errore Theologico alieni sunt; quòd ubi irrefragabili testimonio probatum videris, habebis de quocanque palinodiam. A diebus paucis Lovanii officinam ingressus quidam militum Præfectus, ubi de mercibus convenerat, ait, tam multa se alibi de Jansenistis audivisse, rogat enixè Mercatorem, ut sibi exponat, quodnam
istud

istud sit genus hominum. Respondet Mercator se controversiarum Theologicarum peritum non esse, ceterum videri sibi Jansenistas homines comedentes, bibentes, nasum præ se ferentes ut ceteros. Ita Præfectus militum, nihilominus avidus Jansenistam aliquem videndi, dimissus est.

Postridiè officinam eandem subit quidam Theologus Gummarianus, sive Huygenianus. Narrat ei mercator quid sibi contigisset pridie. Cui Theologus indignabundus, pessimè, inquit, respondisti. Dictum à te oportuit, Jansenistas esse Sancti Augustini discipulos, zelosos, pios, expertes peccati *Des hommes sans peché*. Sine peccato, exclamat Mercator, quam igitur felix fuit mulier in adulterio deprehensa, de qua in Evangelio, quòd, cum apud Christum accusaretur, nullus adfuerit Jansenista, hic enim, utpote omnis expertus criminis procul dubio *primum lapidem misisset*.

Nolim ego quidquam detrahere tam singulari, & ante hunc diem inaudita Jansenistarum sanctitati; unde, si vera de se, fuisset testatus sit Gummarianus ille, applicationem historię Evangelicę superius à me factam lubens revoco.